

Politik Bilim

Ergun Türkcan'ın kitabı hakkında (6)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Türkcan der ki: “*Kitap içinde pek çok vurgu yapılmakla birlikte, burada [tam bitirirken] bir kez daha tekrarlamak istediğim husus, Türkiye'nin sadece kendisi için, bağımsız bir bilim ve teknoloji politikası yapmasının mümkün olmadığıdır. İşin başlangıç noktası, dinamik bir dünya tablosu içine Türkiye'yi yerleştirmektir. Dünya 15-20 yıl sonra nasıl bir yer olacaktır ve Türkiye, etrafındaki diğer ülkeler ve bölgelerle nasıl bir işbölümü yaparak ve nasıl bir hayat tarzı benimseyerek bu tabloyu renklendirecektir? Ekonomiden kültüre, turizmden sağlığa tüm toplum kesimleri ve faaliyetleri bir 'bütünü olarak' değerlendirilmelidir.*

“*Tahmin edileceği gibi bu bir 'teknoloji öngörü' modelini kurmak ve bunun gerektirdiği süreçleri yaşamaktan geçer ki, bu da sadece uygulamadaki teknologların ve laboratuvaradaki bilimcilerin yaşayacağı bir süreç değildir. Diğer taraftan, belli sektör uzmanlarının, dar anlamda, kendi sektörleriyle ilgili çoğu abartılı -abartılı olmasa bile yaptıkları işin özünde anlaşılmadıkları için tuhaf sonuçlara ulaştıkları- sektör veya ürün-üretim teknolojileri için yapılmış özel tahminler hiç değildir.*” (Sayfa 684)

Türkcan tam bu noktaya koyduğu dipnotta da der ki: “*...1972'de TÜBİTAK'a OECD uzmanı sıfatıyla gelen Prof. Stevan Dedijer, raporunun sonuna benim kısa notumu ek olarak koymuştu: A Proposal to Establish the Working Group for 'Turkey in the Year 2002'. Yaklaşık 30 yıl sonra, 6. BTYK'da alınan karar gereği, Delphi tekniğiyle yapılan tahmin çalışması, dar anlamda bir mühendislik takım çalışmasına dönüştürüldüğü için, sektörlerde garip önceliklerin ortaya çıktığı görülmüştür. Benden sonra Bilim Teknoloji Dairesi başkanlığına vekâlet eden İÇTAG başkanı Ender Arkun, inşaat sektörü tahmin çalışmasında, Türkiye'de şehirler bakımından en önemli sorunun trafik ışıklarının düzenlenmesi olarak ortaya çıktığını ve bunu düzeltmek için ne çabalar sarf ettiğini anlatmıştı.*”

Burada sözü edilenin, ‘**Vizyon 2023**’ adıyla anılan teknoloji öngörü çalışması olduğunu anlamışsınızdır. Türkcan, kitabının 666. sayfasında da bu çalışma hakkında şöyle diyor: “*Sonuçta 'Delphi tekniği' ile bir öngörü yapılması kararlaştırılmış, ancak tecrübesizlik ve işin çok geniş tutulup çok sayıda panellere dağıtılması gibi nedenlerle, toplu bir alternatif vizyonlar seti çıkarılamamıştır. Bu sürecin başında Bilim ve Teknoloji Politikaları Dairesi'nin başında olan biri olarak görüşüm, çok sınırlı bir akıl insanlar grubunun bazı 'feasible' alternatifler hazırlayarak bunları, uzman panellere test ettirmesi şeklindeydi. Bu görüş kabul görmedi ve süreç çok uzayıp, bazı alanlarda anlamsız sonuçlar verdi...*”

Türkcan'ın söylediklerinden öyle anlaşılıyor ki, Türkiye hep, geleceğin dünyasına ve o dünyadaki yerine ilişkin öngörülerini olmayan ‘**bağımsız bir bilim ve teknoloji politikası**’ yapmaya uğraşmış; her nasılsa 2000’lerin başında bir teknoloji öngörü çalışması yapmaya kalkışmış; ama, onu da yüzüne gözüne bulaştırmış... Oysa, kendisinin sözü dinlenip ‘**çok sınırlı bir âkil insanlar grubuyla**’ bu iş kotarılabilmemiş... Tabii buradan, Vizyon 2023’ün 2004 ortalarında tamamlanır tamamlanmaz rafa kaldırılmasının isabetli olduğu sonucunu çıkarabilir; bir de, ‘Vizyon 2023 konusunda, bu köşede demek ki hep, yalan yanlış değerlendirmeler yapılmış’, diye düşünebilirsiniz.

Onun için, gelecek hafta Vizyon 2023 üzerinde biraz durmak istiyorum. Bu aynı zamanda, bu çalışmanın danışmanlarından biri olarak, kamudan, özel sektör ve üniversitelerden panellere katılan, yaklaşık 250; panel sonuçlarının Delphi yöntemiyle yapılan sorgulanma sürecine

katkıda bulunan 2400; bulguları son bir kez süzgeçten geçiren Stratejik Teknoloji Grupları'nda görev almış 140 dolayında bilim insanı ve uzmana; ayrıca, o dönemde çalışmayı sırtlayan TÜBİTAK yönetici, danışman ve uzmanlarına olan vicdanî borcumun da bir gereği...

CBT. 12 Haziran 2009